

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ НАСТРОЇ В УКРАЇНІ ЩОДО ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано суспільні настрої в Україні щодо євроатлантичної інтеграції держави, зокрема соціальні та політичні, визначено домінуючу думку, обґрунтовано доцільність та важливість євроатлантичної інтеграції.

Ключові слова: Україна в НАТО, НАТО, Євроатлантична інтеграція, Європейський союз, інтеграція

Abstract

The public sentiment in Ukraine regarding the Euro-Atlantic integration of the country is analyzed, in particular the social and political ones, the dominant opinion is determined, the expediency and importance of Euro-Atlantic integration has been substantiated.

Keywords: Ukraine in NATO, NATO, Euro-Atlantic integration, European Union, integration

Вступ

З набуттям незалежності України поступово визначився головний вектор її розвитку – інтеграція до європейського співтовариства. Євроінтеграційна ідея є свідомим і природним стратегічним вибором українського суспільства, підтвердженим багатьма випробуваннями. Дороговказом внутрішніх реформ стала Угода про асоціацію з ЄС, яка набула чинності у 2017р. Україна рухається на шляху до ЄС. Очевидно, не так швидко як би хотілося. З одного боку, існує чимало внутрішніх проблем, що уповільнюють проєвропейські реформи. З іншого боку, і ЄС нині перебуває на етапі складних трансформацій, у пошуках нової моделі розвитку. Саме тому дане питання є актуальним для суспільства.

Результати дослідження

Специфіка формування геополітичних орієнтацій громадян України значною мірою обумовлена тим, що країна опинилася в епіцентрі двох інтеграційних хвиль – європейської і євразійської, кардинально різних за цілями, умовами і природою. На позиції громадян позначалися як інерція радянської спадщини, складні соціально-політичні процеси всередині країни, так і потужні зовнішні впливи. За таких умов в українському суспільстві поступово формувалося і зміцнювалося ядро прихильників євроінтеграційного курсу.

Варто зазначити, що починаючи з 2002р. кількість прихильників євроінтеграції постійно переважала над її противниками. Російська агресія проти України, що розпочалась у лютому 2014р. кардинально вплинула на картину суспільних настроїв[1].

По-перше, докорінно змінилося ставлення громадян України до РФ. Зокрема, більшість респондентів наголошують на необхідності згортання, або зменшення контактів з Росією.

По-друге, на ставлення громадян України до різних векторів інтеграції – європейської чи євразійської, вплинули Революція гідності у грудні 2013 – січні 2014 рр., яка відстояла і утвердила європейський курс розвитку України, а також російська агресія, яка фактично зняла з порядку денного євразійський вектор інтеграції для України. Євразійська інтеграція тепер асоціюється громадянами, насамперед, з країною-агресором.

Якщо протягом довоєнних років (2011-2013рр.) частка прихильників євразійської інтеграції складала близько третини респондентів, то в наступні роки частка симпатиків Євразійського економічного союзу (колишнього Митного союзу країн СНД) впала – у 2015р. до 15,9%, а в 2017 ще знизилася до 7,8%. Відповідно зросла частка прихильників євроінтеграційного шляху.

По-третє, з 2014р. спостерігається тенденція зростання європейських симпатій в суспільстві. В грудні 2017р. вже майже 60% українських громадян підтримували вступ України до ЄС.

Однак, говорячи про нинішній рівень і характер проєвропейських симпатій українського суспільства слід відмітити якісно новий характер мотивації – громадяни, з одного боку, вже більш реально усвідомлюють складності і тривалість євроінтеграції, а з іншого усвідомлюють природність для України саме європейського шляху, й у т.ч. як засобу збереження національної державності у протистоянні агресивному російському впливу.

Серед українських громадян домінує загалом позитивне ставлення до ЄС. За результатами дослідження у грудні 2017р. на думку респондентів привабливий образ Євросоюзу складається з ряду здобутків і переваг, серед яких респонденти, досить прагматично відзначають наступні. Насамперед йдеться про високий рівень соціального захисту (46,4%). До важливих переваг ЄС українці відносять верховенство права (27,8%), розвинену демократію (21,7%)[2].

Також постає особливе питання самоідентифікації – чи вважають себе українці представниками європейського світу?

Процес самоідентифікації громадян України як європейців, причетних до культури і історії європейського співтовариства є складним і тривалим з кількох причин. По-перше, це тривала історична відірваність від європейського співтовариства, ізольованість від політичного та культурного життя Європи.

По-друге, це вплив радянської спадщини, носіями якої є люди старших вікових груп[3].

Частка громадян, які тою чи іншою мірою відчують себе європейцями, відчують свою належність до культури і історії європейського співтовариства у 2019р. порівняно з 2009р. зросла з 31,4% до 40,3%. Водночас, частка респондентів, які не ототожнюють себе з Європою зменшилася з 63,4% до 50,4%.

Досить показовою ілюстрацією рівня проєвропейських настроїв в українському суспільстві є потенційна готовність громадян голосувати на гіпотетичному референдумі за вступ України до ЄС. Отже, за результатами опитування, проведеного у грудні 2019р., якби найближчим часом відбувся референдум стосовно вступу України до ЄС у ньому взяли б участь 73,5% громадян країни. З них 76,5% проголосували б за вступ, 19% – проти, а решта не визначилася[4].

Висновки

Зрозуміло, що вступ України до ЄС – це питання перспективи, яке залежить від багатьох факторів. Зокрема, як від ефективності внутрішніх реформ, так і від трансформаційних процесів всередині ЄС. Отже, у найближчій перспективі Україну на євроінтеграційному шляху очікує повсякденна, кропітка робота з імплементації Угоди про асоціацію, що рухає країну на шляху до ЄС. Однак, і що найважливіше, сьогодні є підстави стверджувати, що Україна пройшла етап вибору між європейським і євразійським векторами розвитку держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Місце України в НАТО. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://dif.org.ua/uploads/pdf/1338495023_1692.pdf
2. Соціологічні опитування Українців щодо євроатлантичної інтеграції.[Електронний ресурс]. Режим доступу: http://razumkov.org.ua/statti/ukraina-na-shliakhu-do-yes-otsinky-dumky-i-spodivannia-hromadian#_ftnref2
3. Кризь призму Українських інтересів» – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/NATO-ukr.pdf>
4. Корнієнко В. О. Євросоюз: українська мета на тлі європейських проблем. Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 13-15 березня 2019 р. Електрон. текст. дані. 2019. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2019/paper/view/6809> (дата звернення:23.03.2020).
5. УНІАН, опитування [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://www.unian.ua/politics/10203708-45-ukrajinciv-pidtrimuyut-vstup-ukrajini-do-nato-opituvannya.html>
6. Україна і НАТО в запитаннях і відповідях. [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://sed-rada.gov.ua/ukrayina-nato/ukrayina-nato-v-zapitannya-i-vidpovidiyah>
7. Корнієнко В. О. Лобювання як засіб реалізації політичних інтересів [Текст] / В. О. Корнієнко, С. П. Годний // Innovative solutions in modern science. - Dubai : ТК Meganom, 2017. - No 1(10). - С. 19-25.
8. Ващенко К. О. Політологія для вчителя [Текст] : навчальний посібник / К. О. Ващенко, В. О. Корнієнко. - Київ : Вид-во імені М. П. Драгоманова, 2011. – 406.

Вовчарук Павло Юрійович— студент групи 2КН-176, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: pavel0337@gmail.com

Корнієнко Валерій Олександрович — кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Vovcharuk Pavlo Y. — Department Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: pavel0337@gmail.com

Kornienko Valeriy O. — Candidate of Historical Sciences, PhD (Political Science), Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.